

Література

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. № 3125-XII.
2. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2007 року / Пер. з англ. мови О. В. Селезньов, О. Л. Ольховікова, О. В. Гик, Т. Ц. Шарашидзе, Л. Й. Юрківська, С. О. Куліков. — К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «Статус», 2007. — 1172 с.
3. *Дорош Н. І.* Аудит: теорія і практика. — К.: Знання, 2006. — 495 с.
4. *Петрик О. А.* Аудит: методологія і організація: Монографія. — К.: КНЕУ, 2003. — 260 с.
5. *Подольский В. И.* Аудит в строительстве: учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Подольский В. И., Савина Н. В.; под ред. В. И. Подольского. — М.: Издательский центр «Академия», 2008. — 256 с.

Кудрицький Б. В., канд. екон. наук,
старш. викл. кафедри аудиту,
ДВНЗ КНЕУ імені Вадима Гетьмана

ОСНОВНІ ВИДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ АУДИТУ (ІСА) ТА ЇХ ЗМІСТ

Недоліки, притаманні існуючим автоматизованим інформаційним системам аудиту, прямо пов'язані з відсутністю науково-обґрунтованих концепцій їх побудови, які визначали б вимоги до змісту таких систем, їх структуру та функціональне наповнення. Відсутність наукових-практичних робіт, що визначали б вимоги до змісту та структури основних видів забезпечення ІСА, призводять сьогодні, до того, що кожною фірмою чи розробником реалізується власне бачення процесу аудиту. В наслідок цього на ринку програмного забезпечення України і досі не представлено систем автоматизації аудиту, здатних задовольнити потреби більшості аудиторів, а рівень автоматизації праці вітчизняних аудиторів залишається недостатнім. Зважаючи на це, необхідним є формування вимог та розробка науково-обґрунтованих рекомендацій для створення вітчизняних систем автоматизації аудиторської діяльності, здатних спростити їх розробку для вітчизняних ІТ-компаній та підвищити якість уже існуючих зразків програмного забезпечення.

Згідно ДСТУ будь-яка автоматизована інформаційна система для свого ефективного і безперебійного функціонування, повин-

на мати інформаційне, математичне, організаційне, ергономічне та інші види забезпечення. Склад та зміст забезпечення змінюється залежно від призначення системи, її функцій та задач. Вивчення робіт вітчизняних та зарубіжних авторів дозволяє говорити про недостатнє висвітлення переліку та змісту основних елементів забезпечення для автоматизованих інформаційних систем аудиту. Разом з тим дане питання є важливим для розробки сучасних автоматизованих систем, оскільки відповідь на нього визначає ефективність функціонування ІСА та її відповідність завданням, що вирішуються аудитором в процесі перевірки. Тож далі спробуємо визначити основні вимоги до окремих видів забезпечення інформаційної системи аудиту, їх структуру та зміст.

Математичне забезпечення включає в себе сукупність методик, та сценаріїв, що реалізуються в середовищі ІСА і мають забезпечити можливість вирішення завдань аудиторської перевірки відповідно до вимог Міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості та етики та вимог щодо якості перевірок визначених Аудиторською палатою України. Загальною вимогою до методик та сценаріїв розрахунків, що включаються до математичного забезпечення є їх гнучкість і відкритість для користувачем.

Серед алгоритмів реалізованих в ІСА особливо важливим є реалізація методик проведення нестатистичних та статистичних вибірових досліджень. Зокрема, має забезпечуватись можливість якісної і кількісної оцінки параметрів генеральної сукупності із застосуванням методів стратифікованого і не стратифікованого дослідження, монетарна вибірка. Для організації відбору елементів мають бути реалізовані методи випадкового та систематичного відбору елементів.

Закладені в ІСА алгоритми оцінки суттєвості мають надавати аудитору можливість для кількісного визначення рівня суттєвості індуктивним (від рахунку до статті та звітності) чи дедуктивним (від звітності в цілому до рахунку) способом.

Закладені методики оцінки ризику повинні надавати можливість формування переліку факторів для властивого ризику та ризику контролю, їх ранжування окремо для кожного перевіряемого підприємства.

В математичному забезпеченні ІСА повинно бути реалізовано методики аналізу фінансового стану, платоспроможності та ліквідності активів підприємства за методиками визначеними Державним комітетом з цінних паперів та фондового ринку для емітентів цінних паперів та за сценаріями визначеними самим аудитором.

Технічне забезпечення. Для забезпечення можливості роботи аудиторської групи на виїзді особливою вимогою до технічного забезпечення ІСА є забезпечення мобільності робочих станцій аудиторів, та наявність можливостей для їх поєднання у локальну мережу бездротовим способом. ІСА має надавати можливість для локальних робочих станцій працювати автономно з подальшим перенесенням накопиченої на робочих станціях інформації до спільної бази даних. по завершенні робочого дня, чи по мірі завершення окремих аудиторських процедур чи розділів програми перевірки.

Інформаційне забезпечення ІСА включає в себе методичне та інструктивне забезпечення, систему класифікації та кодування інформації, позамашинну та машинну інформаційну базу.

Методичне та інструктивне забезпечення ІСА повинно включати в себе:

- внутрішньофірмові стандарти аудиту, які визначають порядок підготовки та організації аудиту з використанням інформаційних технологій;
- посадові інструкції, що визначають розподіл функціональних обов'язків у середині аудиторської групи та послідовність формування машинної інформаційної бази в ІСА;
- інструктивні матеріали що визначають порядок взаємодії користувачів з програмним та технічним забезпеченням.

Системи класифікації та кодування ІСА, як необхідна передумова ефективної організації інформаційної бази передбачає розробку класифікатора робочих аудиторських документів та доказів, що накопичуються в аудиторському досьє в процесі проведення перевірки. В основі такого класифікатора має лежати певна система кодування, здатна забезпечити уніфікацію системи кодів для робочих документів та доказів незалежно від об'єкта та часу дослідження. Ефективна система класифікації та кодування інформації здатна забезпечити: належний характер зберігання паперових та електронних робочих документів, швидке та зручний пошук документів, як у машинній, так і в позамашинній інформаційній базі, контроль за цілісністю досьє, що зберігається.

Обмеженість обсягів даної роботи не дозволяє детальніше розглянути ці та інші види забезпечення ІСА, тож дослідження даного питання буде продовжено в наступних працях.

Узагальнюючи сказане слід відмітити, що автоматизація діяльності для кожної аудиторської фірми, з одного боку, залишається невикористаним резервом підвищення ефективності, а з іншого — насущною проблемою, вирішити яку самотужки майже

неможливо, оскільки це вимагає значних фінансових витрат, високого рівня підготовки власних фахівців та усталеної, роками відпрацьованої технології аудиторської перевірки. Особливо складно вирішуються питання автоматизації праці у новостворених аудиторських компаніях. Разом з тим, автоматизація праці вітчизняних аудиторів як засіб не лише підвищення ефективності їх діяльності, але й забезпечення високої якості роботи аудиторів давно вже мала б стати питанням Аудиторської палати України.

Література

1. РД 50—34. 698—90. Комплекс стандартів и керівючих документів на автоматизированые системы. Требования к содержанию документов. — М., 1990 — 57 с.
2. ГОСТ 19.701—90. Единая система программной документации. Схемы алгоритмов, программ, данных и систем. Условные обозначения и правила выполнения.
3. ГОСТ 34.201—89, ГОСТ 34.602—89, РД 50—682—89. Комплекс стандартів и керівючих документів на автоматизированные системы.
4. ГОСТ 6.01.1 — Единая система классификации и кодирования технико-экономической информации. Основные положения.

Лазарєв А. О., завідувач сектору
Департаменту з питань оборони
та правоохоронної діяльності,
Рахункова палата України

ЩОДО ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО АУДИТУ РАХУНКОВОЮ ПАЛАТОЮ УКРАЇНИ

Прийнято вважати, що фінансовий аудит або аудит фінансової звітності — це незалежна оцінка фінансової звітності з метою визначення її достовірності. Зазвичай, фінансовий аудит, що здійснюється в сфері державних фінансів, має значно ширшу мету ніж висловлення аудиторського висновку щодо фінансової звітності. Відповідно до проєктів Міжнародних стандартів для вищих аудиторських установ (The International Standards of Supreme Audit Institutions –ISSAI) [4] мета фінансового аудиту полягає не тільки в перевірці фінансової звітності, але й в оцінці системи внутрішнього контролю, звітів про виконання функцій і досягнення поставлених цілей.